

SVENSKA MUSIKBIBLIOTEKSFÖRENINGEN

MUSIKBIBLIOTEKSNYTT

Nummer 2-3 2009

STUDIEHELG PÅ
INGESUND

DANSHÖGSKOLANS
BIBLIOTEK

KONFERENS I
AMSTERDAM

TANKAR FRÅN
ING-MARIE SÖDERGREN

MUSIKFRÅGAN BEHÖVER
SKIVUTLÅNINGEN

Tropisk måltid på Ingesund med Elisabeth Hansson, Britt Roslund och Anette Krengel. Foto: Ingemar Johansson

*Omslagsbild: Elvira Sparre underhåller på Ingesund. Foto Ingemar Johansson.
Danselev Emma Kim Hagdahl besökare på Danshögskolans bibliotek Foto Lena Nettelbladt*

KALENDARIUM

24-27 september 2009

Bok & bibliotek i Göteborg

Fredag 25 september 2009

Seminarium om musikkultur på Statens musikbibliotek. Se sid. 8

Lördag 21 november 2009

"Virtuoso skills for music enquiries" kurs på Artisten i Göteborg

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet	11	Uppsats av Johanna Grut
4	Studiehelg på Ingesund	11	Bokmässa - Ny överbibliotekarie
6	Danshögskolans bibliotek	12	Några tankar vid pensionering
8	Utlåningsrättigheter för film	13	Biblioteksdagarna i Uppsala
9	Musikmöte i Läsesalongen	14	IAML i Amsterdam
10	Musikfrågan		

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN
www.smbf.nu

www.iaml.info

MUSIK

BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteks-föreningen,
svenska sektionen av IAML,
International Association of Music Libraries,
Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktör och distr.: Lena Nettelbladt
Statens musikbibliotek Box 16326 103 26 Stockholm
08-519 554 10 lena.nettelbladt@muslib.se
Prenumerationer inkl. medlemskap:
enskilda 250:-, institutioner 400:-, veteraner 75:-
Plusgiro 65 21 22-3

KÄRA KOLLEGOR!

Jag har, av hälsoskäl, beslutat mig för att i förtid sluta som ordförande i SMBF. Det är inget dramatiskt som har hänt - jag insåg bara vid läsårets slut att jag är överansträngd och som ni vet bör man ta sådana saker på allvar. Det innebär att vår vice ordförande, Birgitta Sparre, träder in tills nästa årsmöte. Jag kommer inte heller att sitta kvar i styrelsen, men behåller naturligtvis mitt engagemang för föreningen. Det känns tryggt för mig att veta att vi har en mycket kompetent styrelse med massor av planer för framtiden! Jag behåller min post som ordförande i "Libraries in Music Teaching Institutions Branch" i IAML och vill, i den rollen, verka för att knyta SMBF ännu närmare vår moderförening.

Får jag, avslutningsvis, passa på att uppmuntra er alla att bidra till föreningens verksamhet på ett eller annat sätt? Kanske vill ni arbeta i styrelsen, bidra med inlägg på bloggen, tipsa på Musikbiblioteks-forum, skriva i Musikbiblioteksnytt, informera på webbsidan eller föreslå ämnen till kommande kurser? Vi har all anledning att vara stolta över Svenska musikbiblioteks-föreningen! Det konstaterar jag varje gång jag kommer hem efter en IAML-konferens

Pia Shekhter

*Pia i en bekväm ordförandeposition.
Foto: Robert Shekhter*

"Virtuoso Skills for Music Enquiries"

Lördag 21 november erbjuder Svenska musikbiblioteks-föreningen en kurs som rönt stor popularitet i England, nämligen "Virtuoso Skills for Music Enquiries". Kursen anordnas av IAML (UK & Irl) Branch. Amelie Roper från Royal College of Music i London samt Rupert Ridgewell från British Library föreläser i "Artisten", Göteborg. Dessutom blir det "hands on".
Tag tillfället i akt och var inte rädda - vi är alla virtuosa musikbibliotekarier!

Pia Shekhter

Redaktörens ruta

Kära läsare! Jag vill tacka alla som svarat på Pias fråga på Musikbiblioteksforum angående vår tidskrift. De flesta som svarade ville ha den kvar så vi fortsätter ett tag till. Elektroniskt finns den ju också på webbplatsen www.smbf.nu. I våras kom endast nummer 1 så detta är nummer 2-3 fastän det inte är extra tjockt. Tack till alla som bidragit till detta nummer: Anette, Åsa, Ingemar, Christina, Ing-Marie, Karin, Stefan, Anneka, Marit, Inger, Johanna och Markus.

Tack vare Birgitta Sparre finns nu Svenska musikbiblioteks-föreningen också på Facebook. Ni kanske tycker att det är för mycket tonvikt på Statens musikbibliotek i tidningen? Det har ni kanske rätt i och om ni tycker det så berätta gärna vad som händer på ert arkiv eller bibliotek. Hoppas vi ses på bokmässan!

Lena N.

STUDIEHELG PÅ INGESUND 12-14/6

Anette Kregel, Ersta Sköndal högskola

Åsa Teglund, Danshögskolan

Foto: Ingemar Johansson, Västerås stadsbibliotek

Birgitta Sparre

Et tussintal kunskapsörstande musikbibliotekarier tog sig till ett blött Ingesund för en studiehelg i mitten av juni. Arrangör var Birgitta Sparre, bibliotekarie på Ingesunds Musikhögskola i Arvika. Dagarna fylldes av intressanta föreläsningar, intensiva diskussioner, kulturella aktiviteter och måltider intagna under glada skratt.

Första dagen rivstartade med ett besök på Rackstadmuseet, ett konstmuseum med verk av lokala konstnärer från tidigt 1900-tal, den s k Rackstadkolonin. Efter en tropisk måltid framåt kvällen, blev vi underhållna av Elvira Sparre, ung jazztalang, tillika värdinnans dotter, samt Robert Henriksson på piano. Som vanligt var det mycket trevligt att träffas och det pratades och skrattades för fullt.

Andra dagen började med en initierad föreläsning om ljud och filmmusik av Thorbjörn Andersson. Han berättade om sinusvågor, superposition, transversella och longitudinella vågor – kort sagt en hel del om

fysiken bakom musiken. Ni som inte var där missade också berättelsen om Wilhelm "the scream", filmskriket som ljuder genom decennier av actionfilmhistoria.

Under eftermiddagen gav vi utlopp för vår ångest inför övergången till Dewey samt lärde oss om e-resurser som t ex Mediejukeboxen och Musikwebben.

I det fina avlyssningsrummet berättar Thorbjörn Andersson, mannen på rätt våglängd, om fysiken bakom musik

Tipspromenad i skogen, Åsa Teglund och Anette Krengel närmast

Det mest exotiska inslaget under helgen var den värmländske spelmannen Mats Berglund, lärare på högskolan. Han berättade om folkmusiken i gränstrakterna och om hur hans lärares anfader en torsdagsnatt under tidigt 1800-tal hade fått lära sig spela en av Näckens låtar vid en norrfors under dramatiska omständigheter.

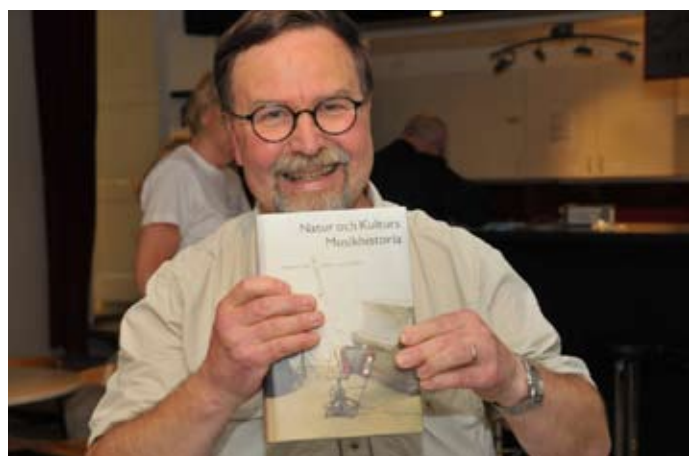
Framåt kvällen släpptes vi loss i Värmlandsskogen för tipspromenad, slagsmål med mygg och vätskekontroll. Vi kämpade alla hårt för att kvalificera oss till kvällens tävling och spänningen var olidlig när de tre finalisterna sedan kämpade om första priset. Trots stora tekniska problem med att montera upp notställ, tävlingens första moment, kom Ingemar Johansson, Västerås, igen i spurtan och visade sig vara en hejare på att spela blockflöjt iförd vantar och mössa.

Sista dagen, söndag, fortsatte vi med diskussioner och presentationer av våra bibliotek. Vi visades runt i Ingesundsbibliotek, som bl a har ett mycket nytt och fint avlyssningsrum, en skapelse med specialdesignad inredning och utrustning i vilket Thorbjörn Anderssons kunskaper om akustik har tagits tillvara.

Kort sagt – en mycket givande och rolig helg som vi gärna skulle se en uppföljare till!

Ingemar Johansson, Britt Roslund och Elisabeth Hansson tävlar...

... och Ingemar vinner.

DANSHÖGSKOLANS BIBLIOTEK

Lena Nettelbladt och Åsa Teglund

I en för de flesta okänd del av Stockholm ligger Danshögskolan. I huset på Brinellvägen 58, på Tekniska högskolans område, samlas blivande dansare, nycirkusartister, koreografer, danstereapeuter och danspedagoger, cirka 150 helårsstudenter. Danshögskolans bibliotek, som används av studenter, personal och allmänhet, företräds av Åsa Teglund. Hon är skolans första bibliotekarie med bibliotekarietutbildning och hon arbetar halvtid. Åsa anställdes i maj 2003 och fick i uppgift att organisera de befintliga samlingarna enligt biblioteksvärldens standarder. När Åsa började var samlingarna alltså inte klassificerade, katalogiserade enligt KRS, (Katalogiseringsregler för svenska bibliotek) eller MARC-formaterade. Hon började med att göra en handlingsplan för bibliotekets utveckling, vars första projekt var att få böckerna registrerade i Libris. En projektanställd bibliotekarie, Åsa Thernell, jobbade heltid i fem månader med det under 2004. CD och film ska också registreras i Libris. Just nu är dessa medier sökbara i två olika Excelfiler på bibliotekets webb. Musikfilen går att söka på SABs musikämnesord, albumtitel och kompositör. <http://www.danshogskolan.se/dh/biblioteket/informationssokning/musik.html>

Biblioteket har drygt 1300 CD och 300 LP. Hos musiklärarna står en notsamling med cirka 400 notblad. Ungefär 35 % av beståndet är musik, och cirka 4 % av beståndet är film. Musiklärarna köper in skivorna. Åsa köper in böcker och filmer. Filmerna köps från Insight media vid sidan av BTJ. Många av de filmer som fanns i biblioteket när Åsa började sin tjänst vid Danshögskolan, saknade upplysningar om hur de fick användas med avseende på upphovsrätt. Hon har därför skrivit till förlag och producenter och frågat vilka filmer biblioteket får låna ut och/eller om de får användas i undervisningen. Några förlag och producenter har gett sitt tillstånd för den ena eller båda användningarna.

Danshögskolans studenter använder naturligtvis musik i de föreställningar de gör under sin utbildning. För att varje enskild student inte ska behöva ringa till STIM och be om lov för varje enskilt musikinslag i en

föreställning studenten vill göra, har Danshögskolan ett specialavtal med STIM och betalar en årlig schablonsumma.

För de konstnärliga utbildningarna utgörs examensarbetet av ett verk i två delar: en del som presenterar en dansföreställning på VHS/DVD och en del som består av en text där texten utgör en beskrivning av verkets tillblivelseprocess. Skolans uppsatser finns på bibliotekets webb. <http://www.danshogskolan.se/dh/biblioteket/informationssokning/uppsatser.html>

Biblioteket har en artikeldatabas på CD-ROM som heter Dance Current Awareness Bulletin och en databas online som heter International Index to Performing Arts. Den senare innehåller artiklar om film, dans, radio, TV och opera. Den kostar ca 25 000:-/år för ett obegränsat antal samtidiga användare. Just nu håller Åsa och några lärare på att utvärdera en ny databas, som hon funderar på att skaffa, Alexanderstreets filmdatabas Dance in Video.

– Alla dansbibliotek i Norden borde gå ihop om ett konsortium för att försöka upphandla databaser med dansfilm och danspublikationer billigare, tycker Åsa. Piteå Musikhögskola utbildar redan danslärare och Ingesund ligger i startgroparna att börja med detta.

Det finns en Styrgrupp för biblioteket med representanter för de olika användargrupperna studenter, lärare, forskare. I gruppen diskuteras hur

Åsa Teglund vid tidskriftshyllan Foto Lena

anslaget ska fördelas mellan personal och media och mellan olika medietyper.

2008 var anslaget från moderorganisationen 815 000:-, vilket omfattar lokaler, personal och media. Öppethållandet är 9 tim/vecka. Det görs cirka 2000 lån/år, 20-30 transaktioner om dagen och utlånen sker med kvitton. Utlåningen är inte automatiserad, eftersom det inte blir kostnadseffektivt med ett bibliotekssystem, så länge transaktionernas antal är så få. Nästan 50% av lånen utgörs av musik.

Åsa har en och en halv timmes introduktion i informationssökning för skolans nyanlända studenter. I åk 3 får danspedagogerna ytterligare 6 timmars handledning i databassökning och informationsvärdering inför uppsatsskrivandet. Eleverna kan också boka henne för en timme åt gången om de behöver individuell hjälp med informationssökning när de ska göra examensarbete.

Några referensfrågor som Åsa fått: Finns det någon teori som stöder det jag vill visa med mitt examensarbete, nämligen att en rörelse aldrig kan upprepas? Åsa tog fram litteratur om idén från antiken att allt flyter, "panta rei". För ett annat examensarbete ville en student hitta teorier om rörelse i vatten. Åsa

tog fram litteratur om Arkimedes princip och om viskositet.

Danshögskolans bibliotek är också med i olika samarbeten och nätverk. Biblioteket är Samverkansbibliotek sedan 2006. (Se mer om Samverkansbibliotek här: <http://www.kb.se/bibliotek/samverkansbibliotek/>.) Ett av nätverken består av biblioteken vid några små högskolor; Kungliga musikhögskolan, Polishögskolan, Gymnastik- och idrottshögskolan, Sophiahemmet, Röda Korset, Ersta-Sköndal och Konstfack. Ett annat nätverk vars möten Åsa deltar i är SUHF:s Forum för bibliotekschefer. SUHF är Sveriges universitets- och högskoleförbund. Åsa är naturligtvis också med i Musikbiblioteksförningen.

År 2006 flyttade biblioteket in i nya lokaler. Åsa fick detaljplanera biblioteket i samarbete med arkitekten. Åsa valde den svarta färgen för bordsytor, stolar och hyllbakgrund.

På senare år har Åsa gått kurser vid Högskolan i Borås för Digitalisering av kulturarvet och elektronisk publicering. Hon har utformat bibliotekets webbsidor innehållsmässigt och även tekniskt, dvs html-kodat dem.

Emma Kim Hagldah, som går den 3-åriga dansutbildningen, och Åsa Teglund vid disken. Städningen i biblioteket är mycket bra eftersom eleverna går barfota. Foto Lena

UTLÅNINGSRÄTTIGHETER FÖR FILM

Karin Savatovic
Musikredaktör, BTJ

Musikfilmer ges ut av skivbolag, filmbolag och notförlag. Utgivarna har olika sätt att jobba med utlåningsrätt, men det viktiga är att komma ihåg att en musikfilm är ett filmiskt verk. Det innebär att upphovsrätten är starkt knuten till rättighetsinnehavaren. Man måste alltså alltid ha tillstånd för utlån på bibliotek. BTJ erbjuder musikfilmer antingen med utlåningsrätt eller med hyrvideorättigheter.

Musikfilmer med utlåningsrätt anges i BTJ:s erbjudande med texten "enbart för utlån" och det innebär att det inte är tillåtet att hyra ut filmen, utan endast låna ut den till enskilda låntagare.

SEMINARIUM

Mattias Lundberg
Statens Musikbibliotek

Härmed inbjuds till seminarieträff rörande litteraturförsörjning inom svensk musikvetenskap fredagen den 25 september på Statens musikbibliotek, Stockholm, kl. 10:00. Vi bjuder på lättare förtäring.

Frågor att ta ställning till är bl.a. följande:

Hur bevakar vi litteratur? Har ert bibliotek fastställt inköspolicy? Hur svarar våra inköp mot svenska forskares önskemål och efterfrågan? Skulle bevakning och inköp i vissa fall kunna uppdelas på ansvarsområden i enlighet med olika institutioners ämnesinriktning och i vil-

ken grad sker detta redan i praktiken? Kan våra inköp samordnas för att optimera litteraturförsörjningen inom landet? Det vore av intresse om representanter för varje bibliotek inledningsvis helt kort (ca 5 minuter) kunde rapportera om sitt bevaknings- och inköpsarbete, så att vi får en viss överblick av det arbete som pågår i landet. Därefter kan frågor som de ovan föreslagna diskuteras i tur och ordning. Om du önskar delta i seminariedagen, anmäl dig till mattias.lundberg@muslib.se.

Swedish Film äger också alla rättigheter för visning i skolor. BTJ har avtal med leverantörer av musikfilm som gör att ni inte själva behöver söka tillstånd från rättighetsinnehavarna.

ARKIVARIE INVALD I SVENSKA VISAKADEMIEN

Svenskt visarkivs arkivarie Karin Strand har blivit invald i Svenska Visakademien. Visakademien instiftades år 1999 och verkar för att hävda den svenskspråkiga sångens och visans plats i ett vidare kulturperspektiv.

Läs mer på <http://visakademien.se/> (från Svenskt visarkivs webbplats)

ken grad sker detta redan i praktiken? Kan våra inköp samordnas för att optimera litteraturförsörjningen inom landet?

Det vore av intresse om representanter för varje bibliotek inledningsvis helt kort (ca 5 minuter) kunde rapportera om sitt bevaknings- och inköpsarbete, så att vi får en viss överblick av det arbete som pågår i landet. Därefter kan frågor som de ovan föreslagna diskuteras i tur och ordning. Om du önskar delta i seminariedagen, anmäl dig till mattias.lundberg@muslib.se.

The screenshot shows the website 'Svenskt visarkiv' with the following content:

- Header: Svenskt visarkiv, Centrum för folkmusi- och jazzforskning
- Contact info: Öppettider: Tis - Fre 12:00-16:00, Telefon: 08-5325 5489, E-post: info@visarkiv.se, Besöksadress: Finsgatan 13
- Navigation: Startsidan, Om SVA, Publikationer, Beställ här, Dragspelstänkan, Jaccobsgården, Västernorrland, Fästet
- Startsidan: Om Svenskt visarkiv, Publikationer, Fästet, Beställ här, Dragspelstänkan, Västernorrland, Jaccobsgården, OCHLISTAN (musikvetenskap), Music Media / Kultur, Publikationer Online
- Left sidebar: Läsa här, Folkmusikkommissionens rapport, Spelmansstämman, Svenska folkmusikseminarier, Folkmusikdiplom, Musikvetenskap, Lediga tjänster, DISHARC, UPPDRAGSSEKTOR
- Main content: 'Av tekniska och upphovsrättsliga skäl kan Svenskt visarkiv inte lägga ut trycken, men när kan du anslå till vårt arkiv? Skicka klagan eller en fråga till våra arkivarier.'; 'Mer information om hur man beställer finns under rubriken "Beställ här"'
- AKTUELLT: 20-09-2009 "EN GANG VAR VI SOM VINDEN" Seminarium om volkårsadon hos nordiska resande; 20-09-2009 Statens musiklinor deltar för första gången på biblioteksmässan 24-27 september; 19-09-2009 Arkivarie invald i Svenska Visakademien

MUSIKMÖTE I LÄSESALONGEN

Anneka Lewis

Läsesalongen, Kulturhuset

Torsdagen den 7 maj hölls ett musikmöte i Läsesalongen för medie- och musikansvariga i Stockholms stad och län. Ett länsmöte kort o gott där vårt praktiska arbete med musik, fram för allt musikinspelningar, stod högst på dagordningen. Vi var kanske inte så många som lyckats göra oss fria för att delta men idéutbytet om hur vi indexerar, grupperar, märker ut och exponerar våra cd-skivor kändes viktigt för oss som samlades vid panoramafönstret i Kulturhuset med den pulserande storstaden nedanför oss. Låntagarna förflyttar sig lätt mellan de olika biblioteken, mellan sin kommun och Stockholm stad och vi har mycket att vinna på att arbeta mot ett mer enhetligt förfarande. Det finns ingen nationell mall att falla tillbaka på som

man kan säga att det finns för böcker på bibliotek. Vi sitter alla och uppfinner lösningar för smått och stort. Vi tittade på genreindelningar med exempel från bland annat Solna och Läsesalongen och vägrade pricksystem mot att använda ord för genre och hyllindelningar. Läsesalongen berättade om sitt referensbestånd av inspelningar med 18 000 skivor insamlade sedan 70-talet, sitt val av musikdatabasen Music Online från Alexander Press i USA och hur skivutlåningen, i motsats till aktuella uppgifter från många andra musikavdelningar, håller sin höga andel av utlåningssiffrorna.

anneka.lewis@kulturhuset.stockholm.se

OLROG-STIPENDIUM

I samband med att Samfundet för visforskning hade sitt Årsmöte i Svenskt visarkiv 21 april, utdelade Stiftelsen Ulf Peder Olrogs minne sitt stipendium. Årets stipendiat var

Marcus Brännström, visarkivarie vid Vissamlingarna arkiv & bibliotek i Västervik. Läs mer på svenskt visarkivs hemsida <http://www.visarkiv.se>

KLIPPSAMLING MUSIKPERSONER

Inger Enquist

Statens Musikbibliotek

Har ni svårt att belägga musikpersoner om vilka det skrivits i pressen på 1900-talet? Då kan klippssamlingen i Musikmuseets arkiv vara till hjälp. Nu har vi fått ett register till klippen, se under Nyheter på Statens musikbiblioteks webbplats eller gå direkt till <http://www.muslib.se/klippsamlingarna/start-klipp.html> Registret listar de personer som förekommer i

klippssamlingarna Lilla skandinaviska serien, Stora skandinaviska serien samt Klipp i folioformat. Personer från hela Norden ingår.

Klippen befinner sig alltså fysiskt i Musikmuseet, men man kontaktar personalen på Statens musikbibliotek för att få tillgång till materialet.

MUSIKFRÅGAN

Berättat av Marit Hagen
för Lena Nettelbladt

Christer Gunell i Vallentuna blev inspirerad av TV-programmet Kontrapunkt, som gick på TV från 1964-1980 med Sten Broman som programledare. Christer satte ihop några musikfrågor 1974 och två kompisar var med och tävlade. Från 1978 var sex personer med i Christers musikfrågor och de började dokumentera frågorna och införa regler. Marit Hagen kom med 1981. Gruppen har snart haft 200 dokumenterade träffar med musikfrågor. De planerar att åka till Berlin och höra Berliner Philharmoniker för att fira. Deltagarna turas om att sätta ihop 10 musikstycken med så kallad västerländsk konstmusik. Musiken ska helst ha spridning över tid och genrer för att lätta upp lyssnandet. De lånar cd på bibliotek för att göra frågorna och lyssnar på Naxos på nätet för att få tips. Kring varje musikstycke svarar deltagarna på 6 frågor. De ska ange epok, år, land, tonsättare, typ av verk och slutligen unik identifikation såsom titel eller opus. Gruppen träffas varannan månad och det finns ännu inget tecken på att deltagarna tröttnat! Varje träff tar cirka 7 timmar, från klockan 13 till 20. De äter alltid en god middag i halvlek. Det kan gå hett till i poängsättningen. Tävlingsledaren, den som har satt ihop musikfrågan, är

domare och har sista ordet. De har en Excelfil med cirka 2 000 verk som har förekommit på musikfrågeträffarna. Helst ska man inte använda samma verk flera gånger. Musikstyckena ska inte spelas i något arrangemang, alltså inte ett pianostycke orkestrerat för orkester. Ibland är det svårt att hitta uppgifter om musikstycken men Internet har gjort det lättare och det gäller särskilt fakta kring den tidiga musiken. De använder också skivomslag och Grove Dictionary of Music and Musicians. Marit säger att musikfrågan är ett kul sätt att bredda sitt lyssnande. **Utan bibliotekets cd-utlåning skulle det bli svårt att fortsätta musikfrågan.** Det går ju åt många skivor. Biblioteket möjliggör musikalisk fortbildning! Till 200-jubileet funderar de på att bjuda in Sixten Nordström, som var programledare i TV när programmet återkom 1985-1998, eller Evabritt Selén som var med i det vinnande svenska laget 1994.

Marit Hagen arbetar på Medborgarplatsens bibliotek och har vikarierat på Musikhögskolans bibliotek och Statens musikbibliotek.

Valter Ström, Håkan Leo, Christer Gunell, Kent Begler och Hans Brorström. Foto: Marit Hagen.

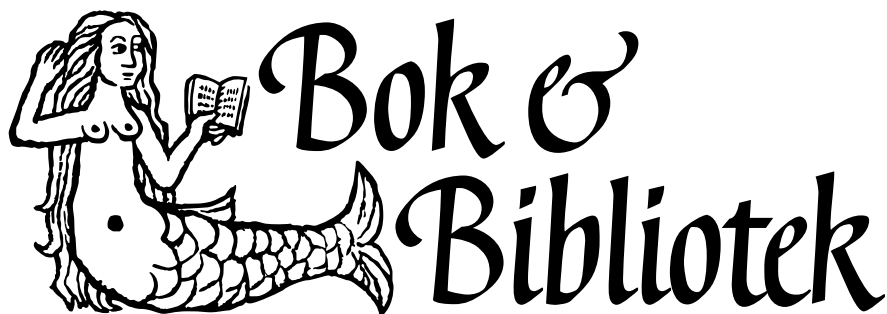
“DIN SÖKNING GAV INGA TRÄFFAR”

Din sökning gav tyvärr inga träffar heter Johanna Gruts masteruppsats framlagd i augusti 2009 vid Uppsala universitet, Institutionen för ABM Biblioteks- & informationsvetenskap. Undertiteln är ”en kvalitativ enkätstudie om användares svårigheter med att söka noter i Statens musikbiblioteks onlinekatalog”. Johanna har fått 144 enkätsvar med kommentarer om hur bibliotekets onlinekatalog fungerar. Hon har också ett dygn ur katalogens transaktionslogg, 513 sökningar, där hon kan se precis vad användarna har sökt och vilka svar de fått. -Jag har velat utreda om noter är svårare att söka än andra materialtyper och ta reda på om SAB-systemets fulla potential som sökverktyg utnyttjas, säger Johanna i sammanfattningen. Det visar sig att användarna inte känner till klassifikationskoderna och hjälptexterna är svåra att nå. Användarna fick ofta svaret ”Din sökning gav tyvärr inga träffar” och många gav upp. Vilket är synd eftersom två

tredjedelar av sökningarna skulle ha fått tillfredställande svar med hjälp av klassifikationskoder. Endast 2 % av sökningarna var med klassifikationskoder. Slutsatsen blir att det är svårt att söka noter vilket också beror på det komplicerade systemet med uniforma titlar och många specialtermer. Användaren söker på pianokonsert eftersom hon inte vet att den som katalogiserar använder den uniforma titeln konsert piano orkester. Uppsatsen är mycket intressant för alla som katalogiserar noter. Man kan undra om användarna får lättare att hitta noter där vi övergår till Dewey? Uppsatsen kommer att publiceras här: <http://www.abm.uu.se/> eller låna den från Statens musikbibliotek.

PS Johanna Grut fick VG på uppsatsen! Johanna har arbetat på Statens musikbibliotek inom Accessprojektet och katalogiserat klaverutdrag och studiepartitur.

SAB-systemet är Klassifikationssystem för svenska bibliotek

GÖTEBORG BOOK FAIR

Statens musiksamlingar kommer för första gången att delta under Bok & biblioteksmässan! Ni är alla välkomna till vår monter C 05:10. Slå er ner och vila och titta en stund på vårt bildspel med bilder från Statens musikbibliotek, Musikmuseet och Svenskt visarkiv. Du är också välkommen till vårt seminarium torsdagen den 24/9 kl. 14 i Världskulturmuseet

som ligger mitt emot bokmässans lokaler. Seminariet handlar om La folia – den ”spanska dårskapen” i svensk musik. Märta Ramsten och Margareta Jersild berättar och Martin Bagge sjunger och spelar luta och citrinchen. Anders Hammarlund är moderator.

VESLEMÖY HEINZ

Musikbiblioteksförningens förre ordförande Veslemøy Heinz, utnämndes 1 juli 2009 till överbibliotekarie vid Statens musikbibliotek. 1972-1992 arbetade hon vid Svenskt musikhistoriskt arkiv (SMA). 1992 införlivades SMA med Statens musikbibliotek, och blev en specialavdelning för arkiv- och dokumentationsfrågor. Hon fortsatte att leda avdelningens arbete och blev ställföreträ-

dande överbibliotekarie. Under perioden 2005-2009 var hon t.f. överbibliotekarie. Hon har varit aktiv inom den internationella musikbiblioteksförningen, IAML (www.iaml.info), bland annat som generalsekreterare och president. Hon har även varit medlem av styrelsen för Svenska samfundet för musikkforskning.

NÅGRA TANKAR VID PENSIONERING

Ing-Marie Södergren
Statens musikbibliotek

Ing-Marie Södergren Foto: Marina Demina

Mycket av arbetet vid ett bibliotek kretsar kring dess katalog, så även vid Musikaliska akademiens bibliotek, numera Statens musikbibliotek Ursprungligen fanns endast en systematisk kortkatalog, den så kallade realkatalogen. I början av 1970-talet kopierades denna för att skapa en ny alfabetisk katalog, den så kallade nominalkatalogen. Den dåvarande chefen Bo Lundgren, som efterträddes av Anders Lönn 1980, avsatte projekt pengar för att ordna upp denna nominalkatalog. Jag erhöll en projektanställning för detta ändamål. Jag hade tänkt att projektet skulle vara ett mellanspel efter 60-poängsstudier i musikvetenskap. Nu blev det inte ett avbrott i universitetsstudierna utan 37 års tjänstgöring vid biblioteket. Projektarbetet övergick till en fast tjänst, efter genomgången KB-kurs i mitten av 70-talet, med katalogisering av musikaler som huvuduppgift och jag slutade som chef för katalogavdelningen.

Mycket har förändrats under åren vad gäller katalogregler, klassifikation och även katalogkortstillverkning. Från enbart handskrivna kort via kort skrivna med stencil, som drogs i en stencilapparat för rätt antal kort, till kopiering av maskinskrivna kort

i en kopieringsmaskin. Från 1989 började vi lägga in katalogposter i Libris men biblioteket fortsatte parallellt med kort i många år. Korten kom senare färdigkopierade från Bibliotekstjänst.

Det ursprungliga klassifikationssystemet gick under benämningen ”Lellky” efter Åke Lellky som var anställd vid biblioteket under 1940-50-talet. Hans system verkade helt naturligt när man väl lärt in det. Noter för sång och piano klassificerades på SP, noter för orgel på Q,

noter för stråkkvartett på W4, stråktrio W3 och otaliga andra bokstavskombinationer.. Detta system var från början också hylluppställning. Från 1979 sattes noterna i accasionsordning, vilket sparade plats. Nästa system blev klassifikation enligt SAB.

Ett viktigt moment i katalogiseringsarbete och enligt mig det roligaste, är utformandet av den ”Uniforma titeln”. Detta arbete har även ägt rum i den så kallade UT-gruppen där jag varit medlem i många år. Läs mer om gruppen i Musikbiblioteksnytt nr 4/2008.

Jag har under alla år kombinerat katalogiseringsarbetet med expeditjonsarbete. Just denna mix av låntagarkontakt/ servicearbete och katalogisering har varit stimulerande och nästa alltid roligt! Naturligtvis har ämnet – musiken också spelat en stor roll. Tillgängligheten av bibliotekets samlingar har också varit till stor glädje även för privat bruk, till exempel för violinspel i kvartett och amatörorkester samt solosång vid gudstjänster och pensionärsträffar. Ett tekniskt bibliotek hade kanske inte haft samma lockelse. Många trevliga arbetskamrater har också förgyllt åren vid SMB.

Tack för dessa år.

BIBLIOTEKSDAGARNA I UPPSALA

Christina Wengström
Gävle Musikbibliotek

Även i år var Svenska musikbiblioteksföreningen representerat på Svensk Biblioteksförerings årliga konferens. Temat för biblioteksdagarna var "Rummet och rymden". Konferensen ägde rum i Uppsalas konserthus 13-15 maj.

SMBF deltog bland utställarna av affischer, 13 stycken, som förutom de "riktiga" utställarna delade på ett trångt utrymme utanför stora salen. Jag hade med mig den tämligen nya broschyren och vår roll-up, samt ett antal exemplar av senaste numret av Musikbiblioteksnytt.

Tyvärr var inte placeringen så bra, det fanns inget naturligt gångstråk förbi affischutställarna, men Musikbiblioteksnytt

hade en strykande åtgång!

Vi fick se Inga Lundén axla manteln efter Brita Lejon som ordförande för Svensk Biblioteksförening. Flera talare hade valt att fokusera på "Dewey eller SAB", eller spelar det ingen roll? vilket ju var naturligt med tanke på allt ståhej sen Kungliga biblioteket annonserat att man går över till Dewey. Ingenting handlade som vanligt om musik! Ska vi fundera på om det skulle gå att ha någon talare från oss ett annat år? Ni har nu nästan ett år på er att tänka ut något riktigt smaskigt ämne för nästa års biblioteksdagar!

Tyvärr utgår Biblioteksdagarna nästa år eftersom IFLA kommer att vara i Göteborg (reds anm.).

Christina framför Svenska musikbiblioteksföreningens roll-up. Foto Lars Nordesjö

IAML I AMSTERDAM

5 - 10/7 2009

Stefan Wistrand, text och foto
Eskilstuna stadsbibliotek

Anneka Lewis, foto
Läsesalongen, Stockholm

Inför den internationella konferensen i Amsterdam hade jag bestämt mig för att ta mig dit per tåg. Så resan för min del började redan på förmiddagen lördagen den 4 juli. Ett dygn skulle det ta att nå Amsterdam, men som extra bonus, tack vare min aversion mot flyg, gjorde det mig åtminstone en hel del miljövänligare. Ett skönt sätt att resa är det och man träffar många trevliga människor! Efter ett långt uppehåll mitt i natten i Wuppertal där vagnar under stort oväsen växladades om f.v.b. till öst, väst och syd nådde jag så slutligen Amsterdams centralstation vid tiotiden på söndagen. Där var ett myller av turister på planen framför stationen och köer vid turistinformationen, en hjälpsam guide tipsade mig om vilken buss jag skulle ta till mitt hotell, men precis när jag kom fram till hållplatsen åkte den min näsa förbi. Så jag beslöt mig för att ta en promenad till hotellet med hjälp av konferensprogrammets karta och kryssande mellan kanalerna gick det nästan vägen. Bara ett par kvarter från målet fick jag ge upp och köpa en karta som ledde mig hela vägen fram till Ibis Amsterdam City Stopera

Hotel. Sedan var det bara att vila och förbereda sig inför kvällens öppningsceremoni. Den ägde rum i Amsterdams konservatoriums stora sal och mellan invigningstalen spelade jazztrion "Fugmundi". Trios impressionistiska jazz imponerade storligen och fick ett mycket varmt mottagande av publiken. Festen fortsatte sedan i grannen Amsterdams folkbiblioteks (Openbare Bibliotheek Amsterdam) restaurang "La Place" belägen på sjunde våningen i byggnaden. Här bjöds storslaget av den lekamliga spisen!

Måndagen inleddes med diverse välkomsttal, därefter föreläste Martin Bossenbroek från Hollands kungliga bibliotek under rubriken "Keynote Address: The Sirens of Pirate Bay" om de långtgående effekterna av den digitala revolutionen för medialandskapet som helhet och musikindustrin i synnerhet och vad det får för konsekvenser för musikbiblioteken. Hur förenar man upphovsmännens rätt att få betalt för sitt arbete och allmänhetens rätt till information? Någon lösning på problemet kunde han inte

leverera. Det som fungerat bäst av det de hittills provat var att sluta separata licensavtal med olika rättighetshavare. (Inom parentes sagt fick han det att framstå som om Sverige var ett paradiset för musikpirater ungefär på samma sätt som vi har intrycket att Holland är liberalt vad gäller droger...)

Sedan fortsatte dagen för min del med diverse inblickar i olika projekt på holländska musikinstitutioner. Intressanta presentationer av bl.a. Nederländska musikinstitutet och forskningen kring dirigenten Willem Mengelbergs efterlämnade orkesterpartitur och den information och inblick i hans interpretationer de ger. På eftermiddagen stod dirigenten och cembalisten Ton Koopman för ett mycket populärt framträdande. "Bernard Haitinkzaal" var fylld till bristningsgränsen. Han talade om sitt bok- och notsamlande (humoristiskt med mycken självironi) plus illustrerade detta med väl valda musikstycken på sin cembalo. Kvällen var vikt åt visningen av Amsterdams Universitets biblioteks "Bizjonder Collecties" (Speciella samlingar), men det höll så när på att gå om intet då programkartans markering inte stämde överens med verkligheten... Så efter att ha gått i cirklar tillsammans med två kanadensiska kollegor råkade vi höja blicken och se där! På andra sidan kanalen låg biblioteket!

Redan på tisdagsmorgonen hade vi i Stopera-hotellgänget blivit tjenis med personalen på vårt frukostcafé, som låg precis på vägen till konservatoriet. Ett strategiskt val även på det ekonomiska planet, hotellfrukosten ingick nämligen

inte i rumspriset. Tisdagens första inslag var visning av det endast två år gamla stadsbiblioteket i Amsterdam (Openbare Bibliotheek Amsterdam). Det är en imponerande byggnad i sju våningar, med restauranger både i bottenplanet och längst upp. Stora facksalar på varje våning och många nya tekniska lösningar vad gäller utlåning och tillbakalämning. Inga informationsdiskar, utan endast en liten "stående" plats med en dator för informationsbibliotekarien. Gott om vakter på varje plan! Öppet sju dagar i veckan från klockan 10 till 22 och med 5 000 besökare per dag. 700 publika datorer. Musiksamlingen innehåller ca 60 000 CD. Det finns även ca 30 000 DVD-filmer. Om man letar sig in på webbsidan för Amsterdamkonferensen (<http://www.iamlconference2009.nl>) finns en länk under "Venue" till Openbare Bibliotheeks hemsida. På bibliotekets engelskspråkiga sida hittar man en videopresentation av OBA.

IAML: s folkbiblioteksgren hade sedan en presentation av olika musikutlåningsprojekt på bibliotek i Belgien, Holland och Danmark, men något riktigt svar på hur biblioteksutlåningen av den klingande musiken i framtiden ska se ut hade nog ingen. Vad som är klart är att CD-utlåningen minskar, en nedgång med hälften på holländska bibliotek sedan 2001 och att universitetsbiblioteket i Århus (Danmark) har slutat köpa in CD och erbjuder endast musiken digitalt... Efter dessa dystra tongångar bevistade jag ett seminarium inriktat på populärmusikarkiv, eftersom jag också förestår ett sådant på hemmaplan. Där var det

På jazzklubben De Heeren van Aemstel. Yaniv Nachum, tenorsaxofon, Sean Fasciani, kontrabas, John Riley, trummor

Artikelförfattaren på stamcaféet läsandess (!) holländsk dagstidning. I bakgrunden Peder Sparre. Foto Margareta Odenman

intressant att höra om den norska satsningen på att bevara populärmusiken med ett speciellt nationellt museum ("Rockheim"), som snart kommer att öppna i Trondheim. Ett sensationellt besked var det avtal som det holländska "Institutet för ljud och bild" lyckats träffa med skivbolagen om att fonogram som inte kan köpas i handeln kan köpas för ca tvåhundra kronor från arkivet! I det holländska arkivet har man inte som mål att digitalisera hela arkivet utan detta görs bara på efterfrågan från kunden. Dagen avslutades med en konsert i det nybyggda Muziekgebouw aan't IJ (konserthus för nutida musik) där verk av Louis Andriessen framfördes av Orkest De Volharding under ledning av finske dirigenten Jussi Jaatinen och med italienska sångerskan Cristina Zavalloni som solist. Speciellt fascinerande var stycket "M is for Man, Music, Mozart", ett Andriessen-samarbete med den engelske regissören Peter Greenaway, där musiken synkroniserades med film på storbild.

På onsdagen bevistade jag ett seminarium som handlade om hur man på Rotterdams bibliotek startat ett program där man på ett rudimentärt sätt lär ut musikvetande till bibliotekarier utan specialistkompetens. Föranlett av pensionsavgångar och brist på specialutbildat folk. Sista inslaget innan lunch handlade bl a om hur olika nederländska institutioner och program ger service till amatörmusiker. Eftermiddagen var vikt för olika utflykter. Själv hade jag anmält mig till den som presenterade den s.k. "Amsterdam School Architecture", där framförallt visningen av bostadskomplexet och museet "Het Schip" (The Ship) var huvudinslaget. Min stipendiekollega Anneka Lewis hade av konservatorieelever fått tips om en jazzklubb i centrala Amsterdam, så där avslutades kvällen med bra samtida jazz.

Så här långt i programmet ska sägas att våra nederländska kollegor ska ha stort beröm för programsättningen

av konferensen. Dagarna var späckade med hörvärda föreläsningar. Ett av de absolut bästa var folkbiblioteksgrenens "Vox-Pop" på torsdagsförmiddagen. Först ut var Ditmer Weertman från det nederländska MIC, som gav oss dryga tjugominuters fascinerande historik över bandet the Ex under rubriken "från anarkopunk till etiopisk funk". Tijen Gencaslan från Bilkentuniversitet i Ankara gav oss en exposé över turkisk populärmusikhistoria från janitscharorkestrar till dagens eurovisionsschlagerdeltagande. Andy Linehan från British Library Sound Archive berättade om hur hans arkiv samlar in musik i dessa dagar när en del endast finns att tillgå på mp3. Torsdagen avslutade vi svenska musikbibliotekarier med att spontant gå ut och äta middag med våra kollegor från Norge och Danmark. Mycket trevligt!

Sista dagen gick jag på ett seminarium om elektroakustisk musik arrangerad av International Musicological Society (IMS) som var väldigt "nördigt", men förstås intressant! Det handlade mer eller mindre om relationen mellan det noterade och det ljudande i 1900-talets EAM. Mest intressanta var Volker Straebels föredrag om behovet av en kritisk edition av 1950- och 60-talens tapekompositioner resp. Frank Heidelbergs närstudium av Ernst Kreneks "Spiritus intelligentiae Sanctus" (1956-57). Därefter blev det lite tid över på fredagseftermiddagen, vilket jag ägnade åt en stunds flanerande i Amsterdams citymyller, för att sedan under den tidiga kvällen embarkera nattåget mot Köpenhamn.

Som sagt - en stimulerande vecka fylld av intressanta föreläsningar! Stort tack till Svenska musikbiblioteksforeningen som gjorde det möjligt för mig att delta i Amsterdamskonferensen.

Nordsika deltagare bland andra Stefan Wistrand Ole Bisbjerg, Mattias Lundberg, Anne-Margrethe Skari, Kari Jacobsen, Ingemar Johansson, Ingrid Johansson